

Tukijärjestelmän peruspuute on tukien yritystoimintaa jatkuva kannattavuudesta riippumaton ylläpidon luonne. Se on johtanut tuotannon rakenteiden uusiutumisen hitauteen. Tuet ovat etupäässä toimintatukia. Vastaisuudessa niiden tulisi olla kannattavuutta korostavia ja uuden yritystoiminnan luomiseen kannustavia. Tukitoiminnan tavoitteena tulee olla kilpailukykyisten yritysten alkuvaikeuksien voittaminen. Käynnistyneen yritystoiminnan tulee menestyä ilman tuen tarjoamaa apua. Suomalaisen tuotannon on vastattava kansainvälisen laadun ja talouden vaatimuksia.

Yritystukien yhtäkkinen muuttaminen ei ole mahdollista, koska tukien varassa on liian suuri osa pientä ja keskisuurta yritystoimintaa. Siksi huomio on kiinnitettävä vastaisuudessa myönnettävien tukien laatuun. Tukivarojen vapautuessa tai uusia varoja myönnettäessä on toimintatuista luovuttava ja koko tuki suunnattava uuden yritystoiminnan syntymisen tueksi.

EU-säännösten mukaan keskisuurta ja pientä yritystoimintaa voidaan yhteiskunnan varoin tukea. Suomalaisen tuen tulee olla tämän säännösten mukaista. EU-säännöstö sallii myös laaja-alaisen yrittäjäkoulutuksen, tuotekehittelyn ja markkinoinnin tutkimuksen tukemisen. Yleensä sallitun ja kielletyn tuen raja määritellään sen mukaan, onko tuki suunnattu yksittäiselle yritykselle sen toiminnan tukemiseen vai yleisten yritystoimintaa tukevien olosuhteiden parantamiseen.

Myös Suomessa on yrittämisen edellytyksiä parannettava. Keskeisellä sijalla ovat koulutukseen, viestintäyhteyksien luomiseen, tuotekehitykseen, kansainvälisten suhteiden rakentamiseen, markkinoiden tutkimukseen tms. kohteisiin suunnatut varat.

1. Toimintatuista on luovuttava ja tuki on suunnattava yritysten aloitusvaiheeseen. Tuen muotoina tulee olla yrittäjäkoulutuksen, tuotekehityksen ja tutkimuksen, markkinointitutkimuksen, kansainvälisten suhteiden avustaminen.
2. Valtion ja kuntien yritystukeen käyttämät varat on niin yhteensovitettava, että aikaansaadaan paras yhteisvaikutus yrittäjäystävällisen ympäristön luomisessa.
3. Yritystukien on Suomessa vastattava EU-normistoa. Yritystuet tulee suunnata erityisesti pkt-yrityksille.
4. Yritystuki on kohdistettava yrityksen aloitusvaiheeseen. Yritystuet täytyy voida hakea ja myöntää ns. yhden luukun periaatteella. Viranomaisten yhteistoiminta yritystukipolitiikassa on uudistettava.

5. Julkiset investoinnit

Valtion vastuulla on investointitoiminnan suhdanteiden taseaus sekä liikenne- ja tietoverkostojen toimivuus. Suomen olisi nyt panostettava erityisesti Pietarin ja Baltian kautta Eurooppaan suuntautuvien liikenneyhteyksien kehittämiseen.

2/3 julkisista investoinneista suoritetaan kuitenkin kunnissa. Investointien vo-lyymi on puolittunut 1980-luvun loppuvuosista. Kuntien kiinteistömassa on niin suuri, että uudisrakentamisen tarve on hyvin alhainen.

Kunnat huolehtivat myös pitkälti yhdyskuntarakenteen toimivuudesta. Tämä elinkeinoelämänkin kannalta välttämätön perusrakenne uhkaa nykyisellä investointiasteella rappeutua kun laskennalliset poistot ylittävät investointien tason.

6. Pk-yritysten riskirahoituksen kehittäminen

Työllisyyden kannalta pieni ja keskisuuri teollisuus on avainasemassa. Alhaisen kotimaisen kysynnän lisäksi ongelmia ovat vinoutunut pääomarakenne ja vakuuksien puute. Kun kyse on julkisesta tuesta, valtiolla on ensisijainen vastuu rahoitus- ja vakuusongelmien ratkaisusta.

Pk-yritysten riskirahoitusjärjestelmän kehittäminen sopii esimerkiksi Kera:n toimialaan. Myös valtion takuukeskuksen toimintaa ja resursseja tulee laajentaa pk-sektorille. Vakuutuslaitosten ja muiden institutionaalisten sijoittajien mahdollisuudet osallistua pk-sektorin rahoitushuoltoon tulee kiireesti selvittää.

1. Pk-yritysten rahoitus- ja vakuusongelmat on ratkaistava nopeasti. Pankkien ja muiden rahoituslaitosten yhteistyötä on kehitettävä tavoitteena erityisesti pk-sektorin tarpeisiin kehitetty rahoitushuolto.

7. Kuntien elinkeinoelämän tuki

Seudullisella tasolla myös kunnat ovat monin paikoin olleet halukkaita osallistumaan sellaiseen venture-capital toimintaan, joka tukee alueen elinkeinoelämän monipuolista kehittämistä. Tällainen riskirahoituksen muoto on esimerkiksi panostus seudullisen pk-yritysten rahoituskeskuksen/takuupankin osakepääomaan.

Yritystukea kehittäessään kuntien tulee hakeutua alueelliseen tai muuhun sellaiseen yhteistyöhön, jossa voimia kootaan työssäkäyntialueittain tai muutoin kuntien yhteisvoimin. Kuntien tehtävänä onkin vastaisuudessa ennen muuta otollisen yritysmaaperän kehittäminen kuin yksittäisten yritysten tukeminen.

9. EU:n ja Suomen aluepolitiikka, rakennerahastot

EU:n kantavia ajatuksia on kilpailun lisääminen, markkinoiden laajentaminen ja heikompien alueiden kehityksen tukeminen. Kehityksessä jälkeenjääneiden alueiden tuki kanavoidaan alue- ja rakennepolitiikan kautta.

Suomen aluelainsäädäntö uusittiin vuoden 1994 alussa. Alueellinen kehittämisvastuu siirtyi maakunnan liitoille ja samalla siirryttiin ohjelma-perusteiseen aluepolitiikkaan. Alueiden ongelmiin vaikutetaan kuudella tavoiteohjelmalla, joista merkittävimmät ovat kehitysalueohjelma ja rakennekehitysohjelma. Maakunnissa valmistellaan tavoiteohjelmien linjausten mukaiset aluekehittämisohjelmat, joita koordinoivat maakuntien liitot.

EU:n jäsenyyden toteutuessa ensi vuoden alusta Suomi pääsee osalliseksi EU:n rakennerahastojen tukeen. Vuonna 1995 Suomen saama tuki EU:n rakennerahastoista on noin 1950 miljoonaa markkaa.

Nykyisessä talous- ja työllisyystilanteessa rahastojen varoja tulisi Suomen neuvottelutulosta enemmän pyrkiä suuntaamaan tavoitteille 2 (taantuvien teollisuuspaikkakuntien kehittäminen), 3 (nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden helpottaminen) sekä 4 (työntekijöiden sopeuttaminen teollisuuden rakenne-muutoksiin).

Aluekehitysrahastoa hallinnoi Suomessa sisäministeriö, joka on aluevastuuviranomaisena koordinoi maakuntien kehittämisohjelmia. Sosiaalirahastoa hallinnoi työministeriö ja maatalousrahastoa maa- ja metsätalousministeriö.

Alueellisia kehittämisohjelmia laadittaessa on huomiota kiinnitettävä EU:n tärkeänä pitämään partnership-periaatteeseen. Sekä elinkeinoelämän että työmarkkinoiden järjestöt on kiinnitettävä tiiviisti ohjelmatyön valmisteluun.

1. Alueellisen kehittämispolitiikan tulee pohjautua alueelliseen ja paikalliseen omatoimisuuteen ja aktiivisuuteen. Tavoitteet, strategiat ja toimenpiteet tulee määritellä ja toteuttaa pääosin alueiden omin päätöksin. Valtion ja Euroopan Unionin tehtävänä on tukea kehittämistyötä.
2. EU:n rakennerahastojen varoja tulee Suomessa kohdistaa erityisesti elinkeinorakenteen tervehdyttämiseen ja työllisyyden edistämiseen. Varoja on suunnattava tasapuolisesti koko maahan.
3. Uusien yritysten luominen tulee olla aluekehittämisen painopiste. Osaa-misen kehittäminen on nostettava entistä selvemmin aluepolitiikan tärkeimmäksi strategiaksi. Alueiden kehittämistä on tuettava mm. osaamis-keskusohjelmien avulla.

4. Maaseudun ja kaupunkien kehittämistä on aluepolitiikassa tarkasteltava yhtenä kokonaisuutena. Keskukset, jotka toimivat koko alueensa kehityksen moottoreina, on nostettava selkeästi aluepolitiikan kohteeksi. Erityisesti on vahvistettava niitä alueita, joissa teollisuuden ja palvelujen rakenneuudistus aiheuttaa suuria ongelmia.
5. Pääkaupunkiseutuun kohdistuvien kansallisten ja kansainvälisten erityisvaatimusten pohjalta seudulle tulee luoda oma rooli valtakunnallisessa aluepolitiikassa. Pääkaupunkiseudun kehittyminen on koko Suomen etujen mukaista.

10. Valtionyhtiöt

Valtionyhtiöt muodostavat Suomessa keskeisen osan ns. kansallisvarallisuutta ja perusteollisuutta. Valtionyhtiöiden kokonaisuus ei ole monoliittinen yhdistelmä jäykkää savupiipputeollisuutta, vaan dynaaminen osa kehittyvää vientiteollisuutta. Valtionyhtiöihin on valtio-omistajan suhtauduttava samoin kuin yksityinenkin omistaja suhtautuu sijoituksiinsa.

Valtionyhtiöt ovat joutuneet viime vuosina ideologisen operoinnin kohteiksi. Yhtiöitä koskeva omistajatoiminta on yksipuolistunut ja politisoitunut. Porvarihallituksen valtionyhtiöpolitiikassa yksityistäminen on saanut itseisarvon luonteen. Yhtiöiden toiminnan kehittämistarpeet ovat jääneet taka-alalle.

Pääomahuolto on turvattava valtionyhtiöille kaikissa oloissa. Budjettirahoituksen riittämättömyyden vuoksi on tehtävä mahdolliseksi omistuspohjan laajentaminen, jossa yhtiökohtaisen harkinnan perusteella päätetään omistuksista. Sääntönä tulee olla valtio-omistajan määräysvallan säilyttäminen. Erityistapauksissa voidaan yhtiöt kokonaan myös myydä yksityisille omistajille. Näin voidaan menetellä silloin, kun yhtiön toimiala ei ole valtion teollisuuspolitiikan strategian kannalta tärkeä.

Omistuspohjan laajennuksen tavoitteena tulee pääsääntöisesti olla yhtiön oman toiminnan kehittämisen turvaaminen. Laajennuksesta saatuja tuloja samoin kuin yhtiöitä kokonaan myytäessä saatu hinta on käytettävä valtionyhtiöiden toiminnan kehittämiseen. Tuloja voidaan käyttää myös sellaiseen uusteollistamiseen, joka tapahtuu vastiketta vastaan valtion rahoituslaitosten, kuten Keran tai Sitran kautta tai erityisrahastojen kautta.

Yhtiöiden hallinnon kehittämisen päämääränä tulee olla asiantuntevan ja vastuujoaltaan selkeän organisaation aikaansaaminen yhtiön toimialalle.

1. Valtion tulee huolehtia yhtiöidensä pääomatarpeesta budjettivaroin omistuspohjan laajennuksella tai rakennemuutoksilla yhtiöiden kesken.

2. Kokonaisten yhtiöiden tai niiden osakkeiden myynnistä saatava tulo on käytettävä valtion teollisuus- ja muun yritystoiminnan kehittämiseen. Myyntituloilla voidaan rahoittaa valtion omistamien rahoituslaitosten kautta Suomen teollistamispolitiikan kannalta strategisesti tärkeää yritystoimintaa.
3. Valtionyhtiöiden on luottamushenkilöhallinto järjestettävä hallintoneuvostojen kautta. Hallintoneuvostojen kokoonpanoa tulee pienentää ja niiden tehtäväaluetta täsmentää sekä valvontamahdollisuuksia parantaa tarvittaessa lainsäädäntöä uudistamalla.

Yhtiöiden operatiivisen johdon vastuusuhteiden tulee olla selvät ja jakamattomat.

4. Hallinnon uudistamisessa tulee huolehtia henkilöstön vaikutusmahdollisuuksien parantamisesta yhtiön hallinnossa. Henkilöstöllä tulee olla riittävä ja tasavertainen asema luottamushenkilöhallinnon osana.

Puoluekannatusarviot 1993-94

	TAMMI- HELMIK. 1993 %	MAALIS- HUHTIK. 1993 %	KESÄK. 1993 %	SYYS- LOKAK. 1993 %	JOULUK. 1993 %	MAALISK. 1994 %	KESÄK. 1994 %	SYYSK. 1994 %	MAR- RASK. 1994 %
KESK	20.3	18.3	16.9	17.2	17.7	17.5	18.2	17.4	17.5
SDP	28.5	29.9	32.0	32.5	31.0	34.1	33.8	33.6	30.8
KOK	17.6	18.9	19.2	18.0	17.5	17.7	16.9	16.4	17.4
VASEMMISTOLIITTO	10.5	10.9	11.7	11.2	10.6	11.3	10.4	10.8	11.8
VIHREÄ LIITTO	9.1	8.6	7.9	8.0	8.3	6.0	6.4	7.4	7.8
RKP	4.8	5.4	5.0	4.7	5.2	4.9	5.1	4.8	5.2
SMP	2.3	1.9	1.8	2.0	2.2	1.4	1.4	1.2	1.2
SKL	3.4	3.1	3.1	3.0	3.6	2.7	3.2	3.1	3.2
LKP	0.9	1.0	0.8	1.1	0.9	0.8	1.1	1.0	1.1
MUUT	2.6	2.0	1.6	2.3	3.0	3.5	3.5	4.3	4.0

	EK-VAALIT 1991 %	KUNNALLIS- VAALIT 1992 %
KESK	24.8	19.2
SDP	22.1	27.1
KOK	19.3	19.0
VASEMMISTOLIITTO	10.1	11.7
VIHREÄ LIITTO	6.8	6.9
RKP	5.5	5.0
SMP	4.8	2.4
SKL	3.1	3.2
LKP	0.8	1.0
MUUT	2.6	4.5

Puoluekannataa kysyttiin 28.10. - 15.11. välisenä aikana
2 331 äänestysikäiseltä kansalaiselta.

TAULUKKO 2 Puoluekannan varmuus (%).

	3/1994	6/1994	9/1994	11/1994
	%	%	%	%
Erittäin varma	43	41	45	41
Melko varma	43	47	41	47
Ei juurikaan varma	9	10	11	8
Ei lainkaan varma	2	1	2	3
Ei osaa sanoa	2	1	1	2

TAULUKKO 3 Puoluekannan varmuus (%).

	KESK	SDP	KOK	VAS	VIHR	MUUT	KAIKKI
	%	%	%	%	%	%	%
Erittäin varma	45	45	36	55	14	42	41
Melko varma	46	46	50	31	64	39	47
Ei juurikaan varma	6	6	10	8	15	9	8
Ei lainkaan varma	2	2	2	5	7	6	3
Ei osaa sanoa	1	2	2	2	0	3	2

Puoluekannan mukaan täysin varmoja löytyy hieman keskimäärää enemmän Keskustan (45%), SDP:n (45%) ja etenkin Vasemmistoliiton (55%) kannattajien keskuudesta. Kaikkein eniten epävarmoja kannattajia löytyy aiempaan tapaan vihreiden (vain 14%) kannattajien keskuudesta. Kokoomuksen kannattajien puoluekannan varmuus on muiden suuriin puolueisiin verrattuna melko alhaisella tasolla (36%).

PUOLUEKANTA ERITTÄIN VARMA

	%
KAIKKI	41
18-24-vuotiaat	20
25-34-vuotiaat	29
35-49-vuotiaat	39
50-64-vuotiaat	52
Yli 65-vuotiaat	57
Pääkaupunkiseutu	29
Muu kaupunki	40
Maaseutu	48
Uusimaa	34
Muu Etelä-Suomi	40
Keski-Suomi	44
Pohjois-Suomi	49

Puoluekannan varmuus on yhteydessä ikään. Nuorempien ikäryhmien keskuudessa täysin varmoja kantoja löytyy varsin vähän. 18-25-vuotiaista vain noin viidennes (20%) on erittäin varma omasta puoluevalinnastaan. Pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan asukkaat ovat selvästi epävarmempia kuin muualla Suomessa asuvat. Maaseudun asujat ovat varmempia omasta puoluekannastaan kuin kaupungeissa asuvat.

Pääkaupunkiseudulla ja Uudellamaalla asuvat sekä Kokoomuksen kannattajat ovat nyt puoluekannastaan epävarmempia kuin syyskuun alussa.

**Puoluehallituksen kokous
8.12.1994 klo 9.00**

ESITYSLISTA

- 1 Kokouksen avaus ja päätösvaltaisuus
- 2 Puhe- ja läsnäolo-oikeuden myöntäminen
- 3 Esityslistan hyväksyminen
- 4 Pöytäkirjan tarkistajien valinta
- 5 Seuraava puoluehallituksen kokous 15.12.1994 klo 9.00
- 6 Asuntopoliittinen keskustelu
- 7 Puoluehallituksen kokousaikataulu kevät 1995
- 7a Eduskuntavaalien ehdokasasettelussa tapahtuneet muutokset jäsenäänestyksen jälkeen
- 8 SDP:n ehdokkaat Alkon hallintoneuvoston jäseniksi
- 9 Kuopion Sosialidemokraattinen Piiri ry:n tilan myynti
- 10 SDP:n ehdokkaat Suomen elokuvasäätiön hallintoneuvoston
- 11 Kansainvälisen solidaarisuussäätiön valtuuskunnan jäsenet
- 12 Poliittinen tilanne
- 13 Tiedoksi
- 14 Muut esille tulevat asiat
- 15 Kokouksen päättäminen

ASUNTOPOLIITTINEN OHJELMA

Unelma paremmasta maailmasta

Kylmässä ja pimeässä pohjolassa asunto on suurempi välttämättömyys kuin muualla maapallolla. Se on myös monesta syystä kalliimpi. Ei ole ihme, että asuminen on suomalaisen kodin keskeisimpiä taloushuolia.

Suomessa asumista on kehitetty jatkuvien rakennemuutosten vyöryssä. Muuttoliikkeen pakottamana syntyi kansainvälisessä vertailussa ennätysmäinen asuntorakentaminen. Asuntopolitiikkaa on toteutettu köyhän ehdoilla: ei ole voitu tehdä mitä on haluttu, vaan mihin on kyetty. Päätepistettä ei näy - keskivertosuomalainen asuu yhä paljon huonommin kuin eurooppalainen keskimäärin.

Kotien unelma on helppo asettaa: asuntoja on aina saatavana; voi turvallisesti valita asuuko vuokralla, omistusasunnossa tai asumisoikeusasunnossa ja kohtuulliset kustannukset tekevät valinnan helpoksi. Muissa Pohjoismaissa näissä tavoitteissa ollaan meitä pidemmällä. Suomessa sen saavuttaminen on yhä vielä poliittisen tahdon ja osaamisen tehtävä.

Asuntopolitiikan perusongelmat

Viime vuosikymmenien sosialidemokraattisella asuntopolitiikalla asumisen laatua on parannettu merkittävästi. Asuinala on kasvanut ja asuntojen laatu parantunut tietoisella työllä. Asumista ei ole ollut helppoa edistää kansantaloudessa, joka sotien jaloista aloitti syvältä; on kokenut jatkuvan rakennemuutoksen paineet, kun on kiireisesti pitänyt saada kodit työn perässä muuttaneille, ja jossa

Asuntopoliittinen työryhmä

30.11.1994

taloudellisen voitontavoittelun saalistus on usein lyönyt korville asumisen keskeistä sosiaalista turvaa. Poliittiset ristipaineet ovat vaikeuttaneet johdonmukaisen asuntopoliittisen linjan luomista.

Asuminen on yhteiskuntapolitiikan tehtävä, jota taloudellisissa muutostilanteissa on usein syytetty epäonnistumisista. Keskustelun voima korostaa asumisen toiveiden suurta merkitystä kodeille. Asumiseen liittyvät taloudelliset päätökset ovat usein perheiden suurimpia taloudellisia riskejä - Suomessa suurempia kuin muualla Euroopassa. Asumisen kustannusvaihtelut ovat olleet huomattavia, asuntorahoitus puutteellista ja asumisvaihtoehdot vähäiset. Kun asuminen joutuu talouden ristiaallokkoon, vaarantuu perheiden turvallisuus. Se osoittaa, että asumisen perusteet eivät ole kunnossa, vaan asumisen hoito vaatii edelleen toimenpiteitä. Asuntopolitiikalla on yhä suuria haasteita odotusten täyttämisessä.

Asumisen kehittäminen on pitkäjänteistä työtä, jossa hyvät ja huonot tulokset näkyvät usein kymmenien vuosien kuluttua niitä koskeneista päätöksistä. Asuntopolitiikan pitkässä linjassa on tehty kunkin ajankohdan ehdoilla sellaisiakin päätöksiä, jotka jälkikäteen näyttävät virheellisiltä. Määrälliset ja aluepoliittiset rakennustavoitteet ovat aiemmin korostuneet liikaa. Asumismuotojen todellisten vaihtoehtojen kehittämisessä on myöhästytty ja omistusasuminen on saanut liian määräävän aseman. Pankeilla ja rakentajilla on ollut enemmän valtaa asuntopolitiikassa kuin asuntojen tarvitsijoilla. Asuntopolitiikkaa on alistettu muulle yhteiskuntapolitiikalle tavalla, joka on haitannut asumisen pitkäjänteistä kehittämistä. Muutoksen

Asuntopoliittinen työryhmä

30.11.1994

tuomia uusia tilanteita ja asuntopoliittisen ohjauksen pitkän ajan vaikutuksia ei ole aina riittävän ajoissa havaittu.

Asuntopolitiikka on ollut kaksinapaista. Se on luonut tarjontaa valtion tukemaan vuokra-asuntotuotantoon, mutta välittänyt huonosti vapaarahoitteen vuokra-asuntokannan syntymisestä ja ylläpidosta. Vuokra-asuntojen kokonaistarjonta ei ole kestävästi lisääntynyt. Toisaalta korkojen verovähennyksen avulla on pidetty yllä korkeaa omistusasuntojen kysyntää välittämättä sen kustannuksia nostavasta ja markkinoiden heilahteluja voimistavasta vaikutuksesta.

Vuokra-asuntokanta on jäänyt Suomessa pieneksi ja se tarjoaa harvoin todellisia vakaita vaihtoehtoja. Viimeisen 20 vuoden aikana on vuokra-asuntojen määrä supistunut samalla, kun omistusasuntojen määrä on kasvanut 600 000:lla. Kodit ovat joutuneet vuokra-asumisen epävakauden vuoksi etsimään omistusasumisesta turvaavaa vaihtoehtoa. Siksi vuokralla asumisen arvostuskin on jäänyt pitkäksi aikaa heikoksi, toisin kuin muissa Euroopan maissa.

Omistamassaan asunnossa suomalainen asuu ahtaasti ja varsinkin nuori perhe kohtuuttoman kalliisti. Turvallisuuden vastapainona omistusasumiseen liittyy yhteiskunnalle ja kodeille hankala jäykkyys. Asumisen tarpeet muuttuvat elämäntilanteiden mukaan, mutta omistusasunnon vaihtaminen on vaikeampaa kuin vuokra-asunnon vaihtaminen. Nopeissa muutoksissa asuntojen tarjonta sopeutuu hitaasti muuttuneeseen kysyntään. Asuminen jää taloudellisten heilahtelujen jalkoihin. Markkinoita rahastavat pankit, välittäjät ja keinottelijat. Siitä kärsivät kodit ja tarve

Asuntopoliittinen työryhmä

30.11.1994

työvoiman liikkuvuuteen.

Porvarien ja sosialidemokraattien asuminen

Vuosien 1991-95 hallitus on opettanut paljon porvarillisesta asuntopolitiikasta. Asumisen laadun tietoinen kehittäminen on pysäytetty. Kotien taloudellisiin edellytyksiin perustuvaa asumisen eriarvoisuutta on korostettu. Käytännössä porvarillisen asuntopolitiikan linja on näkynyt seuraavissa toimenpiteissä.

* Sosiaalista vuokra-asuntotuotantoa on supistettu voimakkaasti aikana, jolloin rakentaminen on kaikkien aikojen pahimmassa lamassa ja vuokra-asuntojonot kasvaneet suurissa asutuskeskuksissa.

* Rakennussektorin työttömyys on noussut 50 %:iin.

* Rakentamisen kustannukset ovat lähteneet taas nousuun ja jäljellä olevan kapasiteetin kapeus nostaa rakentamisen hintaa pian jyrkästikin.

* Tarpeiden mukaan määritettyä asumistukea on leikattu tavalla, joka on pannut monet hakemaan toimeentuloturvaa ja muuttamaan ahtaampiin olosuhteisiin.

* Verotuksella ja aravalainojen ehtojen muutoksilla on nostettu asumisen kustannuksia merkittävästi.

* Ahtaasti asuminen on lisääntynyt. Asuntoja on muutettu pienemmiksi ja aikuistuneet lapset ovat jääneet kotiin. Jos meillä käytettäisiin samaa tilastoperustaa kuin esimerkiksi Ruotsissa, olisi asunnottomien määrä lisääntynyt yli sadalla tuhannella.

* Asuntorahoitusta ei ole kehitetty millään tavoin.

* Asuntomarkkinoita on sekoitettu pahoin väärin mitoitetulla korkotukijärjestelyllä. Sen myötä asuntorahoitus on tehty entistä riippuvaisemmaksi pankeista. Jatkuessaan korkotukilainoitus lisää

Asuntopoliittinen työryhmä

30.11.1994

entisestään pankkien ja rakentajien valtaa ja tulee aikaa myöten valtiolle kalliiksi.

* Vaikka tukia on leikattu, on tukien määrää lisätty tukijärjestelmän selkeyttämisen sijasta.

* Rakentamisen laadun ja kustannusten hillinnän ohjausta on heikennetty.

* Huoneenvuokralakia on muutettu ideologisisista lähtökohdista niin, että vuokralaisten asema Suomessa on Euroopan heikoimpia eikä laki edistä pitkäaikaisten vakaiden vuokrasuhteiden syntymistä.

Porvarillisen asuntopolitiikan ideologinen perusta on markkinoiden ohjauksen korostamisessa.

Sosialidemokraattien mielestä asuminen on kotien perusturvallisuutta. Kaikissa maissa yhteiskunta ohjaa ja tukee asumista ja tuen varassa toimivilla yleishyödyllisillä yhteisöillä on merkittävä asema. Niissä maissa, joissa tukea on voimakkaasti leikattu, kuten Englannissa, on leikkauksia jouduttu huonojen seurausten vuoksi kiireesti perumaan.

Asumisen haasteet

Asumiseen liittyy yhä suuria odotuksia. Kodit haluavat perustellusti parantaa asumisensa laatua. Liian ahtaasti asuu Suomessa yhä huomattavasti suurempi osuus kuin muissa Pohjoismaissa. Asumisen epävarmuuksia halutaan vähentää, mutta entistä pienemmin kustannuksin.

Asumisen laadun parantamiseen on tähän asti haettu ratkaisuja yksinomaan omistusasumisesta. Tilanne on kuitenkin muuttunut. Reaalikorot ovat korkeat ja varsinkin nuoret etsivät uusia asumisen muotoja. Liikkuvuuden tarpeet kasvavat töpaikan tihentyvän vaihtamisen myötä. Useimmille työttömyyden vuoksi tai

Asuntopoliittinen työryhmä

30.11.1994

muusta syystä taloudellisiin vaikeuksiin joutuneille omistusasuminen ei ole enää todellinen vaihtoehto. Vuokra- ja asumisoikeusasumisella on aivan uudenlaista kysyntää.

Asumiseen kohdistuu yhä monia paineita ja muutosvoimia.

Vuokra-asuntojen tarve kasvaa

- * Syvä lama toi markkinoille paljon uusia vuokra-asuntoja. Asuntojen hintojen taas noustessa näitä asuntoja pyritään myymään omistusasunnoiksi ja vuokra-asuntotarjonta vähenee. Jo nyt vuokrajonot pitenevät.
- * Työttömyyden vuoksi kymmeniä tuhansia nuoria on jäänyt koteihin odottamaan taloudellisen tilanteen helpottumista. He tulevat muodostamaan asuntomarkkinoille nopeasti syntyvän kysynnän, joka suuntautuu vuokra- ja asumisoikeusasuntoihin.

Erityisryhmät tarvitsevat uusia asumisratkaisuja

- * Asuntokuntien koon pieneneminen jatkuu. Muuttosuunta kaupunkeihin pysyy korkealla. Ulkomaalaisten muutto Suomeen lähialueilta kasvaa. Suomeen muuttaa enemmän väkeä kuin täältä lähtee. Nämä luovat jatkuvia paineita uusiin asuntoihin.
- * Vanhusväestön osuus lisääntyy nopeasti. Laitostumisen estäminen vaatii uudentyöppisten yhteisöasumismuotojen kehittämistä.
- * Köyhyyden lisääntyminen kasvattaa asunnottomien määrää.

Asuntopoliittinen työryhmä

30.11.1994

Markkinoiden epävarmuudet eivät vähene itsestään

- * Vuoteen 2004 mennessä, kymmenessä vuodessa, vapautuu noin 140 000 aravavuokra-asuntoa luovutusrajoituksista. Näistä 100 000 on kuntien tai yleishyödyllisten yhteisöjen omistamia, mutta sekään ei enää takaa niiden pysymistä vuokratäytössä. Ne voivat sekoittaa vuokra- ja omistusasuntomarkkinoita varsinkin tilanteessa, jossa korkotukiasuntoja samanaikaisesti vapautuu myyntiin. Uusi huoneenvuokralaki antaa täyden mahdollisuuden omistajalle hinnoitella vapautuvien huonokuntoistenkin asuntojen vuokrataso markkinoiden mukaan. Vanhoissa arava-asunnoissa asuu paljon vähävaraisia, jotka eivät pysty asuntoja itselleen lunastamaan. Muutostilanteessa heistä on huolehdittava.
- * Asuntomarkkinoiden jyrkät heilahtelut ovat edelleen todennäköisiä. Mahdollisuudet niiden ennakointiin ja torjuntaan ovat kuitenkin aiempaa paremmat mm. tutkimustiedon lisääntymisen myötä.

Asuntorahoitus on yhä tuuliajolla

- * Rahoitusmarkkinat ovat täysin toisenlaiset kuin kymmenen vuotta sitten. Tämä tulee voida hyödyntää rahoituksen saatavuuden paranemisena ja kustannusten halpenemisena.

Asumismenot ovat kohtuuttoman suuret

- * Asumismenojen osuus käytettävissä olevista tuloista on kasvanut täysin päin vastoin kuin pitäisi tapahtua. Siedettävänä pidettävästä alle 20 % tasosta on noustu 25 prosenttiin.
- * Useissa aravayhtiöissä huono talouden hoito ja

Asuntopoliittinen työryhmä

30.11.1994

asuntojen sijainti väestömäärältään supistuvilla paikkakunnilla on johtanut vakaviin taloudellisiin vaikeuksiin. Myös valtion yhtenäislainajärjestelmän kireät ehdot yhdessä 1980-luvun lopun korkeiden rakennuskustannusten kanssa on nostanut vuokratason liian korkeaksi vuokralaisten maksukykyyn nähden. Lähiaikoina konkurssi uhkaa 100-300 aravayhtiötä. Kasvavat ongelmat henkilökohtaisten arvavalainojen hoidossa kaatuvat kuntien talouden raskitteeksi.

Asuntokanta ja asuinalueet rapistuvat ilman toimenpiteitä

- * Monet 1960- ja 1970-luvulla kiireellä rakennetut kerrostalot vaativat peruskorjausta. Aravayhtiöt eivät ole kyenneet varautumaan näistä aiheutuviin kustannuksiin. On löydettävä keinoja korjauksen rahoittamiseen ja kustannusten helpottamiseen. Myös vanhasta aravakannasta myyntirajoituksista vapautuvissa asuntoyhtiöissä on paljon huonokuntoisia.
- * Kestävä kehitys edellyttää ympäristönäkökohtien enenevää huomioonottamista vanhojen asuinalueiden kunnostuksessa ja uusien rakentamisessa. Uusi suunta on vanhaa säilyttävä, viihtyisyyttä lisäävä, energiaa säästävä ja jätteitä vähän tuottava.
- * Aukkailla on kasvavaa halua omatoimisuuteen asuntojen kehittämisessä ja kustannusten jakamisessa.

Asuntopolitiikan tavoitteet ja keinot

Sosialidemokraattisen asuntopolitiikan keskeisenä tavoitteena on kotien valintamahdollisuuksien paraneminen asumisen laadun parantamisessa. Se edellyttää asuntopolitiikan keinovalikoiman monipuolistamista, mutta niin että päällekkäisyyksiä voidaan karsia ja keinojen vaikuttavuutta selkeyttää.

Kysynnän ja tarjonnan on kohdattava entistä paremmin

Nuorten ja kasvavasti myös monien aikuisten uudet arvot asumisen valinnoissa edellyttävät valintamahdollisuuksien monipuolistamista. Asumisoikeudet ja korkotuetut asuntosäästömuodot edustavat uutta kehitystä, jota on vahvistettava. Niiden ohella aravatuotannolla on edelleen oltava merkittävä asema, mutta se on rajoitettava alueille, joilla asuntojen kysyntä kasvaa. Sosiaalista asuntotuotantoa tarvitaan kasvavasti myös avohoidon ja pakolaisten tarpeisiin.

Vapaarahoitteisessa vuokra-asuntokannassa on edistettävä pitkäaikaisten vuokrasopimusten syntymistä. Edellytyksenä on asumisen varmuuden ja asumistarpeiden mukaisen joustavuuden yhdistäminen vuokralaisen turvaksi.

Olemassa olevan asuntokannan ylläpito on halvempaa kuin uuden rakentaminen. Olemassa olevaa voi muuttaa vastaamaan paremmin uusia tarpeita. Laajan asuntokannan perusparantaminen ja asuinalueiden viihtyisyyden kohottaminen monipuolistamalla, vehreyttämällä ja palveluiden edellytyksiä parantamalla on lähivuosikymmenen suuri tehtävä. Perusparantamisen taloudellisia edellytyksiä on tuettava muutamalla asuntoyhtiöiden verotusta.

Asumisen kehittämisessä asukkaiden aktiivisuus muodostaa merkittävän voimavaran, joka on saatava käyttöön. On kannustettava sopimusmalleihin, jotka mahdollistavat asukkaiden omatoimisuuden ja vastuun asumisensa laadun parantamisessa.

Vanhusväestön lisääntyminen, köyhyys ja vammaisuus asettavat uusia tehtäviä asuntopolitiikalle. Vanhusväestön laitostumisen vaihtoehdoksi on voitava luoda uudenlaista yhteisöllistä vanhuksille tarkoitettua asumista. Varoja on voitava siirtää laitoshoidosta asumisen ja siihen liittyvien palveluiden kehittämiseen. Rakentamisen tukea on suunnattava myös asuinalueita palveleviin yhteisiin tiloihin.

Kustannuksia on leikattava

Asuntojen hankinnan kustannuksia kodeille on pyritty alentamaan lainakorkojen verovähennysoikeudella. Verotuella on ollut vaikutusta asuntomarkkinasuhdanteiden voimistamisessa ja osa siitä on muuttunut asuntojen korkeammiksi hinnoiksi. Verotus on suosinut omistusasumista suhteessa vuokra-asumiseen. Verotukea onkin voitava asteittain vähentää.

Asumistuen on todettu tukimuksissa olevan tehokkaimmin asumisen kustannuksia alentava tukimuoto. Se on myös selkeimmin pieni- ja keskituloisia auttava. Asumisen tukea on voitava kehittää kokonaisuudessaan nykyistä sosiaalisemmaksi. Asumistuesta voidaan muodostaa kaikkia asumismuotoja tasapuolisesti tukeva asumisen yleistuki. Asumisen vuoksi ylivelkaantuneiden auttamista on kehitettävä.

Asuntojen rahoitus on kallistunut rahoitusmarkkinoilla tapahtuneiden muutosten vuoksi. Kodit ovat asunnon hankinnassaan joutuneet turvautumaan lyhytaikaiseen ja entistä epävarmempaan pankkilainoitukseen. Asuntorahoitusta on kehitettävä niin, että sen kustannukset alenevat. On kyettävä

luomaan vaihtoehto, jossa lainan voi saada hyvin pitkäaikaisena, kiinteäkorkoisena ja kiinnelainana ilman henkilötakauksia.

Kuntien asuntorahoitukseen syntyneet uudet asuntoluottolaitokset tekevät mahdolliseksi valtion asuntojen rakentamistuen monipuolistamisen asumisen ehdoilla. Erityisluottolaitosten asemaa on edelleen vahvistettava. Eläkemaksuista kertyviä varoja on aktiivisesti suunnattava asuntotuotantoon.

Valtion asuntorahaston toimintaedellytykset arava-asuntotuotannon rahoittajana on säilytettävä. Arvopaperistamisen haitat ja hyödyt on huolellisesti punnittava. Mahdollisesta arvopaperistamisesta saatavat varat on käytettävä asuntorahoitukseen.

Aravajärjestelmään on syntynyt vuokria voimakkaasti nostavia tekijöitä. Järjestelmää on uusittava niin, että se paremmin vastaa alkuperäistä tarkoitustaan tuottaa ja ylläpitää edullisia vuokra-asuntoja. Aravan ehtoja ja verotusta on muutettava niin, että vuokria voidaan alentaa ja sisällyttää niihin varautuminen korjausrakentamiseen. Taloudellisesti huonokuntoisten aravayhtiöiden tilanne on korjattava erityistoimin.

Energia-, arvonlisä- ja kiinteistöverotuksessa on tehty kiristyksiä, jotka nostavat asumisen, erityisesti vuokra-asumisen, kustannuksia merkittävästi. Verotuksen haittavaikutuksia asumismenoihin on voitava alentaa.

Kuntien on edelleen aktiivisesti huolehdittava maanhankinnasta niin, että asuinrakentaminen voi tapahtua suhdanteista riippumatta edulliselle kunnan

Asuntopoliittinen työryhmä

30.11.1994

kaavoittamalle maapohjalle.

On varmistuttava siitä, että rakentamisessa säilyy riittävä kilpailu ja että asuntojen rakentamisen hyvää kustannus-laatusuhdetta voidaan edelleen ylläpitää.

Asuntopolitiikkaa läpäisyperiaatteella

Asuntopolitiikan yhtymäkohtia talous- ja sosiaalipolitiikkaan on korostettava.

Asuntosektorin suhdannekehityksen ennakointi paranee ja se antaa mahdollisuuden ohjata mm. tiedotuksen keinoin markkinakäyttäytymistä. Valtion tukemien asuntoinvestointien tasoa on ollut kokemusperäisesti vaikeaa säädellä eri suhdannetilanteissa. Tuetuissa määrissä ei voikaan olla suuria heilahteluja. Vastaavasti on luotava järjestely, jossa valtion suhdannekehitystä voimistavan finanssipolitiikan vaikutukset asumiseen voidaan vähentää mahdollisimman pieniksi.

Verotuksessa on harkittava asunnon omistamiseen liittyvän pääomavoiton verottamista. Näin voidaan hillitä asuntojen keinotteluonteista hintoja nostavaa kysyntää noususuhdanteissa.

Liitteeksi tulee kehityksestä kertovia kuvia ja tilastoja.

Sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän ryhmäpuheenvuoro
asuntopoliittisessa selontekokeskustelussa
eduskunnassa 30.11.1994

Kansanedustaja Tarja K a u t t o

Arvoisa Puhemies

Viime vuosien suomalaista asuntopolitiikkaa voisi lyhyesti määritellä siten, että 80-luvun lopun ylikuumenemisesta ollaan Ahon hallituksen aikana siirrytty syvään dytykseen.

Ahon hallitus on ministeri Rusasen johdolla muuttanut perinteisen yhteisvastuullisen asuntopolitiikkamme markkinavetoiseksi asuntopolitiikaksi. Talouslama, työttömyys ja sosiaaliset ongelmat ovat olleet yhteiskunnallisen keskustelun pääaiheita. Valitettavan vähälle huomiolle on jäänyt se, että harjoitetulla asuntopoliitikalla on merkittävä osuus niin työttömyydessä kuin talouslamassakin. Puhumattakaan siitä, että se on usein varsinainen syy perheiden taloudellisiin ja sosiaalisiin ongelmiin.

Onnistunut asuntopolitiikka ei ole vain tuotettuja tai korjattuja rakennusneliöitä. Se on myös työtä, turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Tästä näkökulmasta katsoen selonteko johtopäätöksineen on kuin korjattu laho talo, jossa asuu unohdettu onneton perhe.

Jos Ahon hallituksen asuntopoliittisia saavutuksia tarkastelee avoimesti, päättyy seuraaviin johtopäätöksiin.

Suhdanteita tasoittavaa, sosiaalista vuokra-asuntotuotantoa on supistettu voimakkaasti aikana, jolloin rakentaminen on kaikkien aikojen pahimmassa lamassa ja jolloin se olisi ollut taloudellisesti halpaa ja työllisyysyistä välttämätöntä.

Tempovalla ja lamauttavalla asuntojen rahoitus- ja tuotantopolitiikalla on syvennetty koko rakennusalan lamaa. Alan työttömyys on noussut yli 50 %:n. Tuotantokustannukset on sysätty nousuun.

Leikkaamalla tarveharkintaista asumistukea on lisätty yksinäisten, yksinhuoltajien, työttömien ja lapsiperheiden ahdinkoa ja kasvatettu kuntien toimeentulotukimenoja.

Verotuksella ja lainaehtojen muutoksilla on nostettu merkittävästi asumiskustannuksia, lisätty talousvaikeuksia, vähennetty ostovoimaa ja kasattu asumistukipainetta.

Hallituksen toimenpiteiden seurauksena ahtaasti asuminen on lisääntynyt: Perheet ovat muuttaneet pienempiin asuntoihin, aikuistuneet lapset ovat jääneet vanhempiensa luo ja jopa vanhemmat ovat joutuneet muuttamaan aikuisten lastensa luo.

Asuntorahoitusta ei ole kehitetty millään tavoin. Päävastoin. Aravatuotannon rahoitusta on leikattu, eikä yhteisösisjoittajien kanssa ole yritettykään neuvotella mahdollisesta asunto-ohjelmasta kovan rahan tuotannon takaamiseksi.

Asuntomarkkinoita on sekoitettu pahasti väärin mitoitetuilla korkotukijärjestelyillä. Sen myötä asuntorahoitus on tehty entistä riippuvaisemmaksi pankeista. Jatkuessaan korkotukilainoitus lisää pankkien ja rakentajien valtaa. Aikaa myöten tämä tulee valtiolle kalliiksi.

Lisäämällä tukien määrää on saatu aikaan tukiviidakko, jonka perusteella ihmisten on yhä vaikeampaa löytää itselleen sopivia asuntojen hankintamuotoja.

Huoneenvuokralakia on heikennetty ja pyritään edelleen heikentämään vanhojen ideologisten oppien pohjalta, vaikka vuokralaisten asema Suomessa on jo nyt Euroopan heikompia.

Sosialidemokraattien mielestä asuminen on perusoikeus, joka on välttämättömyys elämiselle, työlle ja hyvinvoinnille. Järjestelmistä riippumatta kaikissa hyvinvointivaltioissa ohjataan ja tuetaan asumista, joko valtion suorilla toimenpiteillä tai yleishyödyllisten yhteisöjen kautta.

Arvoisa puhemies

Selonteossa todetaan asumistuen osalta seuraavaa: "Asumistuki turvaa tavoitteeksi asetetun väljyytason saavuttamisen siten, että asumismenot ovat kohtuulliset suhteessa ruokakunnan kokoon ja käytettävissä oleviin tuloihin sekä muihin välttämättömiin kulutusmenoihin" (s.16). Onko näin tapahtunut?

Tällä hetkellä työttömyys on suurin syy satojen tuhansien ihmisten vaikeuksiin, mikä näkyy myös asumistukimenojen kasvuna. Yleinen asumistuki onkin tällä hetkellä laajempi kuin koskaan aiemmin. Sen piirissä on n. 230 000 ruokakuntaa, joista enemmistö n. 130 000 työttömyyden takia.

Myös monen työssä käyvän perhe tuskailee korkeiden vuokrien ja liian suurten asumiskustannusten kanssa. Kun palkat eivät ole nousseet, verotus on kiristynyt ja asuminen kallistunut, ovat perheet todella ahtaalla. Monet ovat myös muuttaneet perhekokoon nähden yhä ahtaampiin asuntoihin.

Hallitus on omilla päätöksillään lisännyt asumiskustannuksia mm. tiukentamalla aravalainaehtoja, säätämällä kiinteistöveron, nostamalla asuntolainakorot ennätyslukuksiin ja lisäämällä vuosittain asuntojen lämmityskustannuksia eli energiaveroja. Samalla hallitus on lisännyt asumistukimenotarpeita.

Omiin asumiskustannusten lisäyksiinsä hallitus on kuitenkin vastannut leikkaamalla asumistukia. V.93 määrärahoja supistettiin 700 miljoonalla markalla, jolloin asumistuen menetti n.70 000 ruokakuntaa. Ensi vuoden budjetissa on esitetty 400 miljoonan markan supistusta, mikä merkitsisi tuen loppua yli 40 000 ruokakunnalle.

Tältä osin myöhäissyntyiseksi viisaudeksi tai lähestyvien vaalien innoittamaksi lupaukseksi voitaneen kuitata selontekoon kohdassa "Tuen kohdentaminen" kirjatut oivallukset: "Asumisen tuen perhepoliittista ulottuvuutta ei ole rakennettu tukijärjestelmien sisällä riittävän vahvaksi. Tuki ei myöskään kompensoi riittävästi alueellisia eroja asuntojen ja asumisen hinnoissa" ja "Asumistuen määräytymisperusteita voidaan haluttaessa kehittää siten, että tuki määräytyy tosiasiallisten asumismenojen ja käytettäväksi jäävien tulojen perusteella. Tällöin sekä korot että lyhennykset otettaisiin huomioon tuen suuruudessa ja erillisestä asuntolainan korkovähennyksestä voitaisiin luopua ". (s.26)

Tämä tarkoittanee sitä, että hallitus myöntää, että asumisen tuen painopistettä on siirrettävä pieni- ja keskituloisille ja korkeiden asumiskustannusten alueille kuten pääkaupunkiseudulle ja taajamiin ja että verotuksen korkovähennys kohdentuu epäoikeudenmukaisesti.

Suren sitä, että hallitus on havainnut asian vasta nyt, mutta iloitsen siitä, että seuraava eduskunta voi toteuttaa viisampaa asuntopolitiikkaa. Haluan kuitenkin korostaa sitä, että nykyisten asuntovelallisten vaikeuksia ei tule entisestään lisätä, siksi verovähennysoikeudesta luopuminen tarvitsee siirtymäajan.

* * *

Selonteossa on käsitelty hyvin lyhyesti lainojen vuoksi vaikeuksissa olevia ruokakuntia. Timosen vuonna 1993 tekemän tutkimuksen mukaan näitä perheitä oli vuonna 1992 95 000 ruokakuntaa ja lisäksi hallitsemattomassa velkatilanteessa 33 000 asuntovelkaista ruokakuntaa. Vain murto-osaa on autettu vuonna 1992 ja 1993 korkotukijärjestelmillä ja velkasaneerauksella. Velkajärjestelyä on hakenut yksistään tämän vuoden aikana 18 000 ja heistä puolet nimenomaan asuntovelkojen vuoksi. Lisäksi on arvioitu 95 000 ruokakunnan joutuneen ottamaan lisävelkaa tai lykkäystä. Lainavaikeuksissa olevia perheitä on arvioitu olevan ensi vuonna n. 47 000.

Vaikeuksissa olevien ruokakuntien osalta ei loppua näy jatkossakaan. Korkotuen hakijoissa on ollut runsaasti ruokakuntia, joissa toinen tai molemmat puoliset ovat olleet ansiosidonnaisella päivärahalla olevia työttömiä. Maagisen 500 päivän täytyessä näiden ruokakuntien tulotaso romahtaa työmarkkinatuella putoamisen myötä, ja maksuvaikeuksissa olevien ruokakuntien määrä kasvaa.

Lisäksi on huomioitava se, että "työttömyys elää" jatkuvasti, työttömät työllistyvät, mutta uusia tulee tilalle. Pitkäaikaistyöttömien määrä on jatkuvassa kasvussa. Vuonna 93 ansiosidonnainen työttömyyspäiväraha loppui 23 000:lta, mutta tämän vuoden elokuun loppuun mennessä jo 39 000:lta ja suunta jatkuu.

Maksuvaikeuksissa olevien määrää tulee lisäämään se, että ensi vuonna ensimmäisten korkotuensaajien kolmen vuoden määräaika täyttyy ja tuki lakkaa. Oman kurmutuksensa ansaitsisi myös se, ettei korkotuen hakumenettely toimi pankkien kautta, niin kuin me demarit arvelimmekin.

Käsitykseni onkin, että seuraava eduskunta joutuu luomaan järjestelyn, jossa kalliita lyhytaikaisia pankkilainoja muutetaan valtion tai kuntien toimesta pitkäaikaisiksi ja kohtuukorkoisiksi vakautuslainoiksi. Ilmeisesti tällaisella järjestelyllä päästäisiin myös huomattavasti tehokkaampaan lopputulokseen ilman, että korkotukea tarvitsisi hirveän suurissa määrin lisätä, koska pidemmällä lainojen lyhennysajoilla lainanhoitokulut alenesivat olennaisesti.

* * *

Selonteossa ollaan niin ihastuneita n. 35 000 kovanrahan vuokra-asunnon saamiseen, että sen varjoon ovat jääneet vaikeuksissa olevien aravavuokrataloyhtiöiden ongelmat. Näistä kestävämmässä tilanteessa on n. 400 taloyhtiötä ja niissä on yli 10 000 asuntoa eri puolilla Suomea.

Näistä osassa on perussy s, että ne on aikanaan rakennettu oikeaan paikkaan, joka nyttemmin onkin osoittautunut vääräksi. Herra Työttömyys on ajanut asuinolot lopulliseen perikatoon Herra Pääoman kanssa.

Näiden yhtiöiden osalta on ministeri Rusanen harrastanut pintasivelyä väittämällä, että ratkaisu löytyisi fuusioitumisesta. Mistä sitten johtuu se, että puolestaan fuusioidun aravakannan keskeisimmät ongelmat johtuvat omistajista riippumattomista tekijöistä?

Näiltäkin osin ministeri Rusanen jättää seuraajilleen surkean perinnön. Käytettäviä keinoja tulevat olemaan maksu- ja velkasaneerausjärjestelyt, avustukset, käyttö- tai luovutusrajoituksista vapauttaminen, peruskorjaukset jne. Keinot eivät ole ilmaisia, mutta on kai järkevämpää pelastaa se, mitä pelastettavissa on.

Arvoisa puhemies

Ministeri Rusasen asuntopolitiikan arvostelijat eivät lopu asunnottomiin, vaikeuksissa ja veloissa oleviin asukkaisiin ja taloyhtiöihin tai työttömiin rakennustyömiehiin. Rakentamisen ammattilaiset, rakentajat, rakennuttajat ja rakennusalan teollisuus antavat kovasanaisimmat arviot ministerin onnistumisesta.

Asuntotuotanto on sananmukaisesti romahtanut parin viime vuoden aikana. Valtion budjetin alennetutkaan tavoitteet eivät toteudu sen paremmin tänä kuin ensi vuonna, ei sen paremmin arava- kuin korkotukilainoituksen osalta. Ei edes niillä korkotukiehtojen korjauksilla, mitä hallitus taas hädissään pari viikkoa sitten rustasi.

Tuotantokustannukset ovat liian korkeat niin omistus- kuin vuokra-asuntojen osalta. Ihmisillä ei yksinkertaisesti ole varaa maksaa sellaisia asumiskustannuksia, joihin nykyiset tuotantokustannukset johtaisivat. Uusiin asuntoihin ei vain löytyisi asukkaita, ei sen vuoksi, etteikö asuntojen tarvitsijoita olisi, vaan siksi, että laskutaidottominkin tajuaa, että ihmisillä ei ole rahaa moisii vuokriin.

Vuosittain valmistuneiden asuntojen määrä on kokonaisuudessaan pudonnut alle puoleen 90-luvun alun tasosta, tänä vuonna koko uustuotanto jää alle 30 000, ensi vuonna sen pelätään putoavan alle 20 000. Alkava tuotanto ei pysty korvaamaan edes vanhan asuntokannan poistumaa.

Hallitus näyttääkin haluavan varmistaa sen, että lapset ovat lapsia vanhempiensa huomassa yli kolmekymppisinäkin.

Asuntorakentaminen on valitettavasti kokonaan valtion tuen varassa. Kovan rahan tuotannon käynnistyminen saattaa kestää hyvin kauan, koska asuntolainojen reaalkorot ovat edelleen liian korkeat ja ihmisillä on liian tuoreessa muistissa se, miten asuntovelkojen kanssa saattaa käydä.

Minulla on se käsitys, että suomalaisen omistusasumisen ihanuus taloudellisine seurauksineen tulee pysymään vielä seuraavankin sukupolven muistissa. Valtion asuntotuotannon pääpaino onkin oltava vuokra-, asumisoikeus- ja asp-tuotannossa.

* * *

Lukujen esittäminen on aina ongelmallista, mutta uskon, että asiantuntijoiden arvio siitä, että valtion tukeman asuntorakentamisen määrän ylläpitäminen lähivuosina n. 16 000 asunnon tasolla on tärkeää myös monesta muusta syystä kuin työttömyyden vuoksi. Hinnaltaan ja laadultaan ohjattu tuotanto estää osaltaan rakentamisen inflatorisia vaikutuksia ja tietyntasoisen tuotantomäärän takaaminen tasoiittaa jyrkistä heilahteluista aiheutuvia kustannusvaikutuksia.

Nykyinen hallitus ja selvitysmies Pekkanen ovat hurskaasti kirjanneet ensi vuodelle lähes vastaavia tuotantotavoitteita. Täytyy todeta, että voihan niitä numeroita kirjoittaa, mutta samalla olisi syytä esittää, miten ne toteutetaan.

Asuntorakentamisen turvaaminen, ensi vuonna ja ainakin kolmena, neljänä seuraavana vuonna, edellyttää lainoitusjärjestelmien sisäisiä muutoksia. Näitä lääkkeitä voisivat olla mm. seuraavat toimenpiteet:

Arava- ja korkotukilainoituksen keskinäinen suhde muutetaan vuoden 1995 esimerkiksi siten, että arava-asuntoja tuotetaan 11 000 ja korkotuettuja 5 000.

Uusien yhtenäislainojen vuosimaksu vuokra- ja asumisoikeusasunnoissa alennetaan alkuperäiseen neljään prosenttiin ja yhtenäislainan korko määritetään siten, että se on alkuvaiheessa enintään vuosimaksun suuruinen.

Yhtenäislainan osuus vuokratalon ja asumisoikeustalon hankinta-arvosta palautetaan alkuperäiseen tasoon eli nostetaan lainoitusosuuksia vuokrataloissa 3 %:lla ja asumisoikeustaloissa 5 %:lla. Muut yhtenäislainan osuutta alentavat tekijät poistetaan.

Vuokra- ja asumisoikeusasuntojen yhtenäislainoista poistetaan ns. pääomitus. Yhtenäislainojen vuosimaksua korottavaa indeksia ei jatkossakaan automaattisesti käytetä ja silloin, kun sitä käytetään, korotuksessa huomioidaan korkeintaan vain puolet indeksistä.

Yleisperiaatteeksi on otettava myös aravalainojen ja korkotuen ehtojen sovittaminen sellaisiksi, että aravalaina on asunnontarvitsijalle edullisempi ainakin niin kauan, kun aravalainoituksessa sovelletaan tulorajoja ja muita vastaavia ehtoja.

Arvioni mukaan ministeri Rusanen tai viimeistään Viinanen tulee väittämään, että esittämäni muutokset merkitsevät hirvittäviä budjettilisäyksiä. Ehdotetut muutokset merkitsisivät kuitenkin ensi vuoden budjetissa vain runsaan 100 miljoonan markan menolisäystä.

Asiaa arvioitaessa on myös syytä muistaa, että tuotannon varmistaminen vähentää työttömyyskorvausten tarvetta ja estää rakentamista uhkaavan lähes täydellisen pysähtymisen.

Korkotukilainoituksen supistaminen on perusteltua useastakin syytä. Se on osoittautunut hyvin epävarmaksi, koska sen edellytykset vaihtelevat suoraan alati tapahtuvien korkotason muutosten mukaan. Se myös nostaa hankekohtaisena tukena korkotasoa ja on muutoinkin valtiolle epätaloudellisempi kuin aravalainoitus.

* * *

Hallitus on esiintynyt asuntopolitiikassaan peruskorjauksen suosijana peitellessään epäonnistumisiansa uustuotannon osalta. Rahaa onkin riittänyt vapaarahoitteisten asuntojen korjaukseen ja näin on edistetty myös ns. harmaiden rakentamismarkkinoiden syntyä ja kukoistusta.

Tämä on ollut hallituksen tietoinen valinta arava-asuntoalueiden rappeuttamiseksi. Sen seurauksena yhä useampi perhe elää ränsistyneessä vuokra-asunnossa ja ne, jotka kynnelle kykenevät, pakenevat taloista.

Peruskorjaus on tulevien vuosien suuri haaste. On arvioitu, että 60-70 -luvulla tuotetusta asuntokannasta on peräti neljäsosa peruskorjaustarpeessa. Koko rahoitustarpeen on arvioitu olevan jopa 7,5 miljardin markan vuosiluokkaa useamman vuoden aikana.

En mitenkään väheksy niitä tarpeita, mitä meillä on vielä edessä erityisesti vanhusten asuntojen peruskorjauksissa. Mutta edessä on siirtyminen mummon mökeistä lähiöiden haasteisiin. Tehtävää ei mitenkään helpota se, että näissä yhtiöissä on vielä perustamislainoja jäljellä ja vuokrat ovat jo nyt liian korkeita kaikkine muine ongelmineen.

Ongelman ratkaisemiksi yksi keino saattaisi olla pitkien perusparannuslainojen lainaosuuden nostaminen nykyisestä 80 %:sta vähintään 90 %:iin ja perusparannuslainan saaneiden luovutusrajoitusajan lyhentäminen 10 vuoteen. Sekään ei yksin riitä. Uskon, että aiheellista on selvittää, olisiko mahdollista luoda rahastointijärjestelmä, joka antaisi liikkumavaraa lainoitusten ja peruskorjausmäärien suhteen.

Arvoisa puhemies

Asuntopolitiikkaa ei voi tehdä ilman rahaa. Siksi avaimena parempaan asumiseen on asuntorahoituksen järjestäminen vakaalle pohjalle. Hallitus on tietoisesti heikentänyt asuntorahoitusta jättämällä aravalainoituksen alikorkoisuuden edellyttämän budjettisiirron pois tämän ja ensi vuoden budjetista. Valtion asuntorahastolle ei ole annettu riittäviä edellytyksiä varainhankintaan. Ainoana uutena, mutta tilapäisenä pidettävänä muotona on aravalainojen arvopaperistaminen. Sen tuotto on kohdennettava asuntorahoitukseen.

Asuntolainoituksen kehittämiseksi rahaston asemaa on parannettava ja harkittava, onko siitä muodostettavissa itsenäinen valtion asuntorahoitusyhtiö. ARA:n käyttöön tulee saada mm. työeläkerahastojen varoja ja se voisi vastata myös korkotukilainoituksesta. Rahaston uudistamiseen liittyy nykyisen asuntolainoitusjärjestelmän ja asuntohallinnon kehittäminen ja yksinkertaistaminen.

Arvoisa puhemies

Olen käyttänyt normaalia pidemmän ryhmäpuheenvuoron. Olen tehnyt sen siksi, että mielestäni hallituksen asuntopoliittinen selonteko sopisi paremmin kaunokirjalliseksi novelliksi kuin asuntopoliittiseksi katsaukseksi hallituksen toiminnasta ja tavoitteista.

Asuntopoliittiset päätökset ovat olleet Ahon hallitukselle toisarvoisia ja helppoja tehdä. Valitettavasti tuloksena on niin suuria ongelmia, että niiden selvittäminen vie vuosia. Eurooppaan lähtevä ensimmäinen asun-
toministeri jättää mahtavan työnsä seuraajilleen.

SDP:n PUOLUEHALLITUS

Puoluehallituksen kokousaikataulu kevät 1995

Tammikuu

Torstai	12.1.	klo	9.00
Torstai	26.1.	klo	9.00

Helmikuu

Torstai	9.2.	klo	9.00
Torstai	16.2.	klo	9.00

Maaliskuu

Torstai	2.3.	klo	9.00
Keskiviikko	8.3.	klo	8.00
Keskiviikko	8.3.	klo	9.30 Puoluevaltuusto
Torstai	23.3.	klo	9.00
Torstai	30.3.	klo	9.00

Huhtikuu

Torstai	6.4.	klo	9.00
Torstai	20.4.	klo	9.00

Toukokuu

Torstai	4.5.	klo	9.00
Torstai	18.5.	klo	9.00

Kesäkuu

Torstai	1.6.	klo	9.00
Torstai	8.6.	klo	9.00
Torstai	15.6.	klo	9.00

Muutokset piirien ehdokaslistoihin

EI MUUTOKSIA

Uusimaa

Hämeen eteläinen

Hämeen pohjoinen

Kymi

Pohjois-Karjala

Kuopio

Keski-Suomi

Lappi

MUUTOKSIA KIELTÄYTYMISTEN VUOKSI

Turun eteläinen

Kieltäytyneet:

Risto Ahonen

Mikko Sedig

Sijalle:

Markku Ahokas

Mia Leino

Turun pohjoinen

Kieltäytyneet:

Eero Laine

Sijalle:

Maire Gullighsen

Helsinki

Kieltäytyneet:

Ulpu Iivari

Sijalle:

Tarja Tenkula-Kylä-Liuhala

Oulu

Kieltäytyneet:

Eero Kippola

Sijalle:

Alpo Löytynoja

MUUTOKSIA PIIRIKOKOUKSEN PÄÄTÖKSELLÄ**Vaasa**

Listalta poistettiin: Pentti Sivunen
Harri Wallin

Sijalle: Heli Hokkanen
Jukka-Pekka Matintupa

MUUTOKSIA PIIRIHALLITUKSEN PÄÄTÖKSELLÄ**Mikkeli**

Kieltäytyneet: Jorma Auvinen
Sijalle: Seppo Männynsalo

Jakelussa mainituille

Alkoholilakiesityksen (HE 119/1994 vp) 37 §

ALKOHOLIYHTIÖN HALLINTONEUVOSTON ASETTAMINEN 1.1.1995
ALKAVAKSI TOIMIKAUDEKSI

Uuden alkoholilain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.1995 al-
kaen. Uuden lain mukaan valtioneuvosto tulisi edelleen mää-
räämään alkoholiyhtiölle hallintoneuvoston. Uuden hallinto-
neuvoston toimikausi alkaisi 1.1.1995.

Tämän vuoksi sosiaali- ja terveysministeriö pyytää kunni-
oittavasti jakelussa mainittuja nimeämään 9.12.1994 mennes-
sä ehdokkaansa uuteen hallintoneuvostoon, jonka jäsenmäärä
olisi edelleen 12. Vuonna 1991 asetettaessa nyt toimintansa
lopettavaa hallintoneuvostoa sovittiin hallintoneuvoston
voimasuhteista jatkossakin, mikä jako selviää oheisesta
liitteestä.

Asiaa hoitaa nuorempi hallitussihteeri Pentti Wavela, sosi-
aali- ja terveysministeriö ehkäisevän sosiaali- ja terveys-
politiikan osasto (p. 160 3787, fax 160 4144).

Sosiaali- ja terveysministeri

Jorma Huuhtanen

Osastopäällikkö

Jarkko Eskola

JAKELU Kansallinen Kokoomus rp eduskuntaryhmä
Kristillinen Liitto ry eduskuntaryhmä
Suomen Keskusta rp eduskuntaryhmä
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue rp eduskuntaryhmä
Ruotsalainen Kansanpuolue rp eduskuntaryhmä
Vasemmistoliitto rp eduskuntaryhmä

TIEDOKSI Oy Alko Ab

vp51.pva\pva\alkoholn.kir

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

LIITE

1 (1)

Ehkäisevän sosiaali- ja

terveyspolitiikan osasto

25.11.1994

OY ALKO AB:N HALLINTONEUVOSTON KOKOONPANO 1992 - 1994

Puheenjohtaja

kansanedustaja Ilkka S u o m i n e n
(30.4.1994 saakka) (Kok)

kansanedustaja, puhemies Riitta U o s u k a i n e n
(1.5. - 31.12.1994) (Kok)

Varapuheenjohtaja

kansanedustaja Aapo S a a r i
(1.5.1994 saakka) (Kesk)

kansanedustaja Pekka V i l j a n e n (Kesk)
(1.5. - 31.12.1994)

Muut varsinaiset jäsenet

pääkonsuli Heikki T a v e l a (Kok)

kansanedustaja Esko H e l l e (V)

kansanedustaja Riitta K a u p p i n e n (Kesk)

kansanedustaja Timo R o o s (SDP)

kansanedustaja Henrik W e s t e r l u n d (SFP)

kansanedustaja Lea S a v o l a i n e n (SDP)

kansanedustaja Annikki K o i s t i n e n (Kesk)

Varajäsenet

kansanedustaja Ismo S e i v ä s t ö (SKL)

kansanedustaja Kyösti T o i v o n e n (Kok)

kansanedustaja Kerttu T ö r n q v i s t (SDP)

Matti Kakkonen

§ 47 KOKOUKSEN PÄÄTÖSVALTAISUUS

Piirihallituksen kokous päätettiin edellisessä 24.10. kokouksessa.
Kokouskutsu oli päivätty 1.11.1994.

Päätös: Piirihallituksenkokous todettiin päätösvaltaiseksi.

§ 48 PÖYTÄKIRJAN TARKISTAJAT

Pöytäkirjan tarkistusvuoro oli Unto Toikkasella ja Olavi Virtasella.

Päätös: Unto Toikkanen ja Olavi Virtanen valittiin pöytäkirjan tarkistajiksi.

§ 49 ESITYSLISTAN HYVÄKSYMINEN

Kokouskutsun yhteydessä oli toiminnanjohtajan ehdotus esityslistasta.

Päätös: Toiminnanjohtajan ehdotus hyväksyttiin esityslistaksi.

§ 52 SIIMEKSELÄN TILAN MYYNNISTÄ PÄÄTÖS

Toiminnanjohtaja ehdottaa piirihallitukselle, että se hyväksyy Siimekselän tilakaupan Kauppilan ja Heikkisen uuden tarjouksen pohjalta 22.000 mk hintaan. Ostajina Lea Heikkinen ja Jorma Kauppila molemmat Helsingistä. Toiminnanjohtaja on selvittänyt alueella maahintoja ja se vastaa tämänpäivän normaalitasoa. Kauppa saatetaan syyspiirikokoukselle ja puoluehallitukselle tiedoksi.

Päätös: Piirihallitus päätti myydä Siimekselän tilan RN:O 21:4 Haapajärven kylä Iisalmi, jonka pinta-ala on 0.4500 ha kahdenkymmenenkahdentuhannen (22.000) markan kauppahinnalla Lea Heikkinen ja Jorma Kauppilalle jotka molemmat ovat Helsingistä. Ostajat vastaavat kaupan solmimisesta johtuvista kuluista. Kauppakirjan allekirjoittamiseen valtuutetaan piirihallituksen varapuheenjohtaja Martti Roine ja toiminnanjohtaja Eero Hoffren jotka molemmat ovat piirin nimenkirjoittajia. Tilakauppa saatetaan syyspiirikokoukselle 26.11.1994 ja SDP:n puoluehallitukselle tiedoksi.

§ 54 KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Piirihallituksen kokous päättyi klo 21.10.

Sihteerinä ohjeiden mukaan:

Antti Harjanne

Matti Kallio

Myyjä Kuopion Sosialidemokraattinen Piiri r.y. (Ly 170615-2) osoite Puijonkatu 23 A 4 kerros 70100 KUOPIO.

Ostajat Heikkinen Lea (hetu 040550-0205) ja Kauppila Jorma (hetu 181045-3010) osoite Itälahdenkatu 10 C 62 00210 HELSINKI.

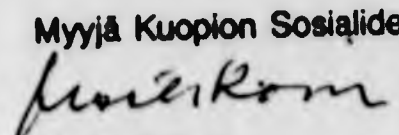
Kaupankohde Siimekselä niminen tila rekisterinnumero 21:4 Iisalmen kaupungin Haapa-järven kylässä.

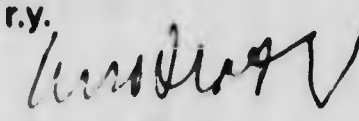
Kauppahinta ja sen suorittaminen
Kauppahinta on kaksikymmentäkaksituhatta (22.000) markkaa, joka suori-tetaan kaupanteon yhteydessä.

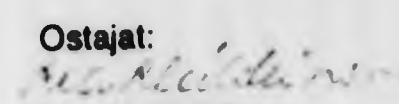
Omistusoikeuden siirtyminen
Omistusoikeus siirtyy ostajalle kaupanteon yhteydessä kauppahinnan tultua maksettua.

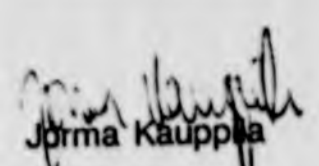
Muut kaupan ehdot
Tilaan kohdistuvista veroista ja muista mahdollisista maksuista vastaa kaupanteon jälkeen ostaja ja sitä aikaisemmista myyjä.
Kaupanvahvistuksen kuluista vastaa ostaja.
Myyjä vakuuttaa ettei tilaan kohdistu muita rasitteita kuin mitä maarekiste-riin on merkitty.
Tätä kauppakirjaa on tehty kolme samansisältöistä kappaletta yksi myyjäi-le, yksi ostajille ja julkiselle kaupanvahvistajalle.

Kuopiossa 3.12.1994 Kuopion Sosialidemokraattisen Työväenyhdistyksen kokouksella Puijonkatu 23 A 4 kerros Kuopio.

Myyjä Kuopion Sosialidemokraattinen Piiri r.y.

Martti Roine
piirihallituksen varapj.

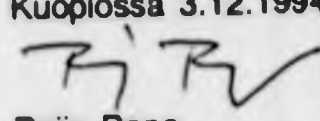

Eero Hoffren
toiminnanjohtaja

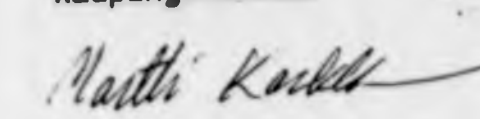
Ostajat:

Lea Heikkinen

Jorma Kauppila

Edellä olevan kauppakirjan allekirjoittajat Kuopion Sosialidemokraattisen Piiri r.y. puolesta nimenkirjoittajat Martti Roine ja Eero Hoffren myyjänä, sekä Lea Heikkinen ja Jorma Kauppila ostajina joiden henkilöllisyydet todettiin, ovat yhtäaikaan saapuvilla olevina allekirjoittaneet kauppakirjan minkä täten julkisena kaupanvahvistajana todistan.

Kuopiossa 3.12.1994

Reijo Rapo
kaupunginviskaali

Jorma Kauppila
Itälahdenkatu 10C62
00210 HELSINKI

TARJOUS

Kuopion Sosialidemokraattinen Piiri r.y.

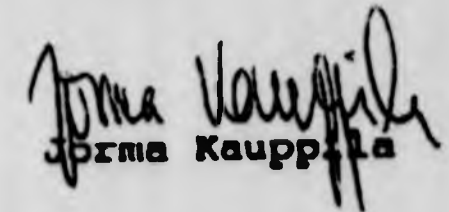
RUNNIN SIIMEKSELÄN TILAKAUPPA

Tarjoudumme ostamaan Runnilla sijaitsevan pinta-alaltaan 4500m²:n Siimekselä-nimisen tilan hintaan 18 000mk. Lisäksi sitoudumme maksamaan kauppaan liittyvän veron.

Mikäli tarjouksemme tyydyttää, pyytäisimme myyjää lähettämään kauppakirjan postitse allekirjoitettavaksi ylläolevaan osoitteeseen. Kauppakirjaan ostajan kohdalle merkitään nimet Heikkinen Lea (040550-0205) ja Kauppila Jorma (181045-3010).

Tila siirtyy ostajan haltuun sen jälkeen kun Kuopion Sosialidemokraattien piirihallitus on sen hyväksynyt ja kauppahinta on kokonaisuudessaan suoritettu.

Helsingissä 19. lokakuuta 1994

Jorma Kauppila

Ostajan yhteytiedot puhelin työ 90-1612931
kot. 90-6822007

Helvi Saarinen Alkutie 34	00660 Helsinki	1994
*Erja Anttonen Naapurintie 3 H 69	00940 Helsinki	1994
Vilho Lautala Koulukatu 8 A 5	13100 Hämeenlinna	1994
*Tuomo Soraluoma Myllymäentie 11	28600 Pori	1994
Eino Kivelä Liinaharjuntie	98900 Salla	1995
*Riku Kettunen Kauppakatu 39 B 19	80100 Joensuu	1995
Lauri Vilponiemi Vihneentie 3 H	28310 Pori	1995
*Mikko Sedig Tossupojankatu 8	20900 Turku	1995
Hilkka Kairamo Kankurinkatu 8 C 21	00150 Helsinki	1995
*Petteri Vuorimäki Saariniemenkatu 8 D 46	00530 Helsinki	1995
Irma Peiponen Laivalinnank 8 A 9	78200 Varkaus	1995
*Reijo Keurulainen Esankatu 14	40700 Jyväskylä	1995
Sirkka Kotola Kuokankatu 19	48770 Karhula	1996
*Erkki Hatakka Maininkitie 21 As 28	02320 Espoo	1996

Astrid Nikula Bergsbo	02550 Evitskog	1996
*Hans Jern Skogsvägen 1	04130 Nikby	1996
Lauri Syrjä Ilmarisenkatu 4 A 4	60100 Seinäjoki	1996
*Juha Eskelinen Suomen YK-liitto Unioninkatu 45 B	00170 Helsinki	1996
Ritva Ihalainen Syrjäkatu 23 as 6	90100 Oulu	1996
*Martti Havin Virpitie 1 B 1	04260 Kerava	1996
Tuomo Saarinen Sippolankatu 2 A 12	45150 Kouvola	1994
*Petra Toivonen NKK Paasivuorenkatu 5 A	00530 Helsinki	1994
Pentti Öhman TSL Paasivuorenkatu 5 B	00530 Helsinki	1994
*Risto Talonen Ratatie	03300 Otalampi	1994

jaettiin 7.12.1994

Min. Mauri Pekkanen
tiedotustilaisuudessa

SM/KUNTATALOUS/30.11.1994

29/

**VALTIONOSUUSLEIKKAUKSET HALLITUKSEN ESITYSTEN MUKAAN
JA SDP:N BUDJETTILINJAUKSEN MUKAAN**
LEIKKAUKSET KANTOKYKYLÜOKITTAIN, MARKKAA/ASUKAS

KANTOKYKY- LUOKKA	SDP	HALLITUS	ERO (HE-SDP)
1	2091	1080	-1012
2	1742	1053	-689
3	1540	1030	-509
4	1264	1058	-206
5	1030	1076	46
6	787	1064	277
7	632	1027	394
8	465	1015	550
9	219	1057	839
10	-136	1088	1224
KOKO MAA	992	1060	68

SDP:N budjettilinjauksen mukaan kuntien äyripohjainen maksuosuus Kelalle poistetaan ja valtionosuuksia leikataan vastaavalla määrällä. Laskelmassa tämä on tulkittu siten, että nämä valtionosuuksien leikkaukset tehdään ns. yksikköhintoihin. Laskelmassa Kela-maksun poiston ja valtionosuusleikkausten vaikutus on laskettu nettona. "ERON" tulkinta: negatiivinen luku kertoo kuinka paljon kantonkykyluokan kunnat häviävät SDP:n mukaisessa ratkaisussa verrattuna Hallituksen esittämiin leikkauksiin, positiivinen luku merkitsee kantonkykyluokan "voittoa".

joettiin 7.12.1994

Min. Pellonisen
fielotuslaitoksessa.

SM/KUNTATALOUS/30.11.1994

VALTIONOSUUSLEIKKAUKSET HALLITUKSEN ESITYSTEN MUKAAN
JA SDP:N BUDJETTILINJAUKSEN MUKAAN

LEIKKAUKSET MARKKAA/ASUKAS

	LEIKKAUKSEN SUURUUS MK/ASUKAS		
	SDP	HALLI- TUS	ERO (HE-SDP)
UUSIMAA	200	1067	867
VARSINAIS-SUOMI	856	1024	168
SATAKUNTA	1220	1045	-175
HÄME	1059	1036	-23
PIRKANMAA	918	1013	94
PÄIJÄT-HÄME	1006	1028	22
KYMENLAAKSO	911	1043	131
ETELÄ-KARJALA	1061	1040	-21
ETELÄ-SAVO	1456	1050	-406
POHJOIS-SAVO	1455	1075	-379
POHJOIS-KARJALA	1642	1065	-577
KESKI-SUOMI	1330	1066	-264
ETELÄ-POHANMAA	1624	1035	-589
VAASAN-RANNIKKO	1267	1091	-175
KESKI-POHJANMAA	1548	1066	-482
POHJOIS-POHJANMAA	1537	1091	-445
KAINUU	1730	1131	-599
LAPPI	1799	1185	-614
KOKO MAA	992	1060	68

SDP:N budjettilinjauksen mukaan kuntien äyripohjainen maksuosuus Kelalle poistetaan ja valtionosuuksia leikataan vastaavalla määrällä. Laskelmassa tämä on tulkitettu siten, että nämä valtionosuuksien leikkaukset tehdään ns. yksikköhintoihin. Laskelmassa Kela-maksun poiston ja valtionosuusleikkausten vaikutus on laskettu nettona. "ERON" tulkinta: negatiivinen luku kertoo kuinka paljon maakunnan kunnat häviävät SDP:n mukaisessa ratkaisussa verrattuna Hallituksen esittämiin leikkauksiin, positiivinen luku merkitsee maakunnan "voittoa".

Muisto/8.11.1994
Terttu Savolainen

VALTIONOSUUSLEIKKAUKSET JA SDP:N NK. VAIHTOEHTOBUDJETTI KUNTIEN JA MAAKUNTIEN KANNALTA

Taustaa valtionosuukalen leikkauksilla

Hallitus teki keuhällä periaatepäätöksen siitä, että vuoden 1995 valtionosuusleikkaukset pidetään samalla tasolla kuin vuonna 1994. Valtiovarainministeriö kuitenkin esitti elokuussa toisin. VM:n esitys oli, että vuoden 1994 neljän miljardin markan leikkauksen lisäksi valtionosuuksia leikataan 3.3 miljardia markkaa lisää.

Linjauksen muuttamiseen oli syynä budjetin tasapainottamistarve. Taustalla lienee vaikuttanut kuntien ennakotua paremmat tilinpäätökset.

Valtiovarainministeriö olisi leikkanut valtionosuuksia yksikköhintuja alentamalla ja laskenut verotulojen täydennyksen tasoitusrajoja kahdella prosenttiyksiköllä.

Keskusta ei hyväksynyt VM:n esitystä

Keskustan ministeriryhmä piti Viinaseen esityksen leikkausmäärää ja leikkaustapaa mahdottomana toteuttaa. VM:n esityksen vaikutukset olisivat olleet kohtalokkaat varsinkin kunnissa, joissa valtionosuudet ovat merkittävät tulojen osaa. Verotulojen täydennyksen alentaminen olisi kohdistunut kaikkein vähävaraisimpiin kuntiin.

Budjettineuvotteluissa Keskusta oli ainut puolue, joka asettui puolustamaan kuntia. Sekä Kokoomus että RKP olisivat olleet valmiita leikkaamaan valtionosuuksia lähes VM:n esittämällä tavalla. Neuvotteluja vaikeutti myös se, että Kokoomuksen lisäksi RKP kannatti valtionosuuksien leikkaamista yksikköhinnoista. Tämä leikkaustapahan kohdistuu kaikkein rankimmin vähävaraisimpiin kuntiin. Myös Kuntaliitto ajoi yksikköhintoihin perustuvaa leikkaustapaa, mistä sitä maakunnissa aiheellisesti arvosteltiin.

Ensiksi Keskusta joutui tyyntämään Kokoomuksen ja Kuntaliiton vaatimukseen siitä, että tämän vuoden leikkaus muutettaisiin vuonna 1995 yksikkökustannuksella perustuvaksi. Päätökseksi tuli, että tämänvuotinen neljän 4 miljardin leikkaus tapahtuu ensi vuonna entiseen tapaan osittain veroäyrimäärien, osittain asukaslukujen perusteella.

Toiseksi Keskusta sai alennettua VM:n leikkausesitystä 2,3 miljardilla markalla. Näin lisäleikkaukseksi jäi 1 mrd mk. Keskusta ei onnistunut saamaan läpi sitä, että uusi leikkaus olisi tehty vuoden 1994 tapaan. Siten vuoden 1995 miljardin markan lisäleikkaus tapahtuu valtionosuuksien yksikköhintojen alentaen. Tähän oli Keskustan tyydyttävä.

Ahon hallituksen aikana on pystytty säilyttämään kuntien peruspalvelut. Silhen on vaikuttanut valtionosuusleikkauksen maltillinen ja oikeudenmukainen linja ja toisaalta kunnissa on tehty talouden tervehdyttämistoimet. Myös kuntien työntekijöiden panos kuntien talouksen tervehdyttämisessä on ollut merkittävä.

SDP:n nk. vaihtoehtobudjetti

SDP:n esitti eduskunnassa valtion talousarvioesityksen julkistamisen aikoihin oman nk. vaihtoehtobudjettinsa. SDP:n budjettiesitys horjuttaisi maan alueellista tasapainoa.

SDP:n tavoitteena kuntauudistus

SDP toteaa ohjelmassaan, että valtionosuusjärjestelmä ja kantokykyluokitus vaativat perusteellisen uudelleenarvioinnin, jonka tavoitteena tulee olla säästöjen lisäksi kuntarakenteen uudistuminen eli kuntauudistus. SDP:n valtionosuusleikkauksella toteutuisi Suomessa ennennäkemättömän kuntaliitosaalton ja vaarantaisi peruspalvelujen saannin suuressa osassa maata.

SDP tavoittelee myös valtion ja kuntien rahallikenteen vähentämistä. Tähän liittyy SDP:n muissa yhteyksissä esittämä nk. veromalli eli se, että valtionosuudet poistettaisiin ja valtion tuloverotus ohjautuisi kunnille. Tämän mallin vaaranahan on, että heikon verotuoton kunnissa ei enää pystyisi huolehtimaan peruspalveluista kohtuullisella veroäyrin hinnalla.

Ohjelmassa käytöönne SDP:n linjaus valtionosuuksien leikkauksin. Laskelman on laatinut SDP:n vaihtoehtobudjettia tulkiten kunnallistalouden asiantuntija. Lisäksi laskelmiin on otettu vertailun vuoksi hallituksen esittämä valtionosuusleikkaus ensi vuodeksi.

SDP esittää 4,65 mrd markan leikkauksia valtionosuuksien eli lähes saman määrän kuin hallitus. Yksikköhinnoista leikattaisiin 4,35 mrd mk. Verotulojen täydennykseen kohdistettaisiin 300 miljoonan leikkaus. Lisäksi SDP esittää, että kuntien maksamat äyripohjaiset KELA:n lisäosuudet poistetaan ja samalla summalla leikataan kunnille maksettavia valtionosuuksia. Tämä esitys muuttaisi huikalla tavalla kustannusvastuuta kuntakentän sisällä vähävaraisimmilta kunnilta varakkaimmille.

SDP:n esityksen sisältö

- vuoden 1994 4 mrd:n markan leikkaustapaa muutetaan vuonna 1995 yksikköhinnoista tehtäväksi
- 240 mrd markan leikkaus sosiaal- ja terveydenhuollon valtionosuuksista

- 112 milj. mk SM:n valtionosuusten yksikköhinnoista

KUNTIEN VALTIONOSUUDET SDP:N BUDJETTILINJAUKSESSA

Ohjelman mukainen valtionosuusleikkausten eroa hallituksen budjetti esityksestä. Ohjelmassa ei ole kuitenkaan selkeää ehdotusta miten valtionosuuksien leikkaukset tulisi kohdentaa.

Ohjelmasta löytyy seuraavat kommentit ja ehdotukset hallinnonaloittain:

SM:N HALLINNONALA:

Yleisen valtionosuuden leikkaus "vanhan leikkauksen" (421 milj. mk) lisäksi 112 miljoonalla merkitsee kuntein rahoitusaseman tietolista ja sopimusten vastaista heikentämistä.

Vuonna 1994 leikkaukset toteutettiin siten, että vähän valtionosuuksia saavat kunnat menettivät suhteessa eniten. Vaikka lisäleikkaus toteutetaan vähentämällä valtionosuuksia suhteessa yhtä paljon, vinoutuma kuitenkin säilyy. Kuntia tulee kohdella tasapuolisesti ja vuonna 1994 aiheutettu vinoutuma tulisi korjata.

Kuntatalouden kirstäminen johtaa palveluiden heikkenemiseen ja työttömyyden lisääntymiseen. Kuntia tulee kohdella tasapuolisesti.

Ensi vaiheessa kuntien KELA- maksuista voitaisiin luopua ja vähentää valtionosuuksia vastaavasti.

Verotulojen tasauksella tulopohjaltaan heikoimmille kunnille on taattu muita kuntia tasaisempi kehitys, vaikka monin paikoin verotulot ovat pudonneet huomattavasti enemmän. Verotulojen tasausrajoja tulee ensi vuodelle alentaa 2 %:lla ja säätää näin 300 miljoonaa mk.

OPM:N HALLINNONALA:

Opetustoimen valtionosuuksien leikkauksista on luovuttava (343 milj. mk eli uudet leikkaukset).

STM:N HALLINNONALA:

Sellaiset valtionosuusleikkaukset, jotka suoraan heijastuvat avoimen työttömyyden kasvuna ja työllistymistä tukevien palveluiden heikentämisenä, on torjuttava. Jotta nykyiset palvelut olisi mahdollista turvata tulisi hallituksen esitykseen lisätä 300 miljoonaa mk.

HALLITUKSEN EBITYKSEN JA SDP:N BUDJETTILINJAUKSEN MUKAISET
VALTIONOSUUSLEIKKAUKSET

-SDP:N MUKAAN ÄYRIPOHJAINEN KELAMAKSU POISTETTU JA
VALTIONOSUUSLEIKKAUKSIA LISÄTTY VASTAAVASTI (NETTO)

LÄÄNI	ASUKkaita	Miljoonaa markkaa			Markkaa/asukas		
		SDP	HE	ERO	SDP	HE	ERO
UUSIMAA	1 293 696	259	1 380	1 122	200	1 067	867
TURUN JA PORIN	699 187	704	721	16	1 007	1 031	24
HÄMEEN	724 589	682	740	58	941	1 022	80
KYMEN	334 309	326	348	23	976	1 042	67
MIKKELIN	207 419	292	217	-76	1 409	1 045	-364
POHJOIS-KARJALAN	178 076	292	190	-103	1 642	1 065	-577
KUOPION	258 793	377	278	-98	1 455	1 075	-379
KESKI-SUOMEN	236 744	342	274	-68	1 330	1 066	-264
VAASAN	449 282	668	476	-192	1 488	1 060	-428
OULUN	447 820	707	493	-214	1 578	1 100	-478
LAPIN	202 895	365	240	-125	1 799	1 185	-614
YHT	5 052 810	5 014	5 357	343	992	1 060	68

SUOMEN KUNTALIITTO
FINLANDS KOMMUNFÖRBUND

TELEFAX
PÄIVÄYS DATUM

8.12.74

712 752

VASTAANOTTAJA MOTTAGARE

TELEFAX

Elina Lehto

LÄHETTÄJÄ AVSÄNDARE

SIVUJA SIDOR 1+ 87

Christe von Martens

ASIA MEDDELANDEN

Helsen.

Christe

PS. Jag har gett bifogade
PM att Reijo se jag antar
att det kommer upp över
den vägen.

9.12.1994

Julkaisuvapaa kello 15.00

KANNANOTTO VALTIONYHTIÖISTÄ

Valtionyhtiöitä koskeva omistajatoiminta on nykyisen hallituksen aikana yksipuolistunut ja politisoitunut. Porvarihallituksen aikana yksityistäminen on saanut itseisarvon luonteen. Yhtiöiden toiminnan kehittäminen on jäänyt taka-alalle.

Hallitus sai viime keväänä hallituspuolueiden voimin eduskunnalta valtuuden suurimpien valtionyhtiöiden merkittävään omistuspohjan laajentamiseen. Valtuudet annettiin lisätalousarvioehdotuksen perusteella ilman riittäviä perusteluja valtuuksien ajankohtaisesta käyttötärpeestä.

Hallitus haki kolmannen lisätalousarvion perusteella lisävaltuudet Kemira Oy:n, Rautaruukki Oy:n ja Valmet Oy:n yksityistämiseksi. Valtuuspyyntö on jälleen tehty neuvottelematta henkilöstön ja poliittisten ryhmien kanssa. Hallitus ei ole myöskään esittänyt valtion yritys-toimintaa, jossa hankittava pääoma olisi lähitulevaisuudessa tarpeen. Yksityistämismisvaltuudet haluttiin saada kiireesti ennen eduskuntavaaleja nykyistä poliittista voima-asetelmaa hyväksi käyttäen.

Omistajapohjan laajennuksen tavoitteena tulee olla yhtiön oman toiminnan kehittämisen turvaaminen. Laajennuksesta saatuja tuloja, samoin kuin yhtiöitä myytäessä saatuja tuloja on käytettävä mahdollisimman korkean yhteiskunnallisen tuoton tuovalla tavalla, ensisijaisesti tutkimukseen ja kehitystoimintaan.

PM

SDP:n puoluehallituksen kokouksesta 8.12.1994

Poliittinen tilanne

Puoluehallitus kävi asuntopoliittisen keskustelun työryhmän esitysten pohjalta.

Puoluehallitus kuuli tilanneselvityksen Euroopan unionin alueiden komitean valintatilanteesta. Asia ratkeaa tällä viikolla.

Puoluehallitus kävi keskustelua valtionyhtiöistä. Asiasta päätettiin antaa kannanotto.

Päätöksiä

Päätettiin kevään 1995 kokousaikataulusta. Liite.

Todettiin piireissä tehdyt muutokset eduskuntavaalien ehdokaslistoihin ehdokkaiden eri syistä tapahtuneiden kieltäytymisten vuoksi ja hyväksyttiin Vaasan piirin päätöksen muuttaa ehdokaslistaansa alueellisen kattavuuden lisäämiseksi.

Nimettiin SDP:n ehdokkaiksi Alkon hallintoneuvostoon Timo Roos ja Kerttu Törnqvist, joka on myös SDP:n ehdokas hallintoneuvoston puheenjohtajaksi.

Nimettiin SDP:n ehdokkaiksi Suomen elokuvasäätiön hallintoneuvostoon Taavi Kassila, Heikki Peltonen, Riitta Seppälä, Risto Laakkonen ja Anna-Liisa Sirjamo.

Valittiin Kansainvälisen Solidaarisuussäätiön valtuuskunnan varsinaisiksi jäseniksi Helvi Saarinen, Vilho Lautala, Tuomo Saarinen ja Jorma Turunen sekä varajäseniksi Erja Anttonen, Tuomo Soraluoma, Petra Toivonen ja Sepo Wettenranta.

Annettiin Kuopion piirille lupa tilan myyntiin.

- MJJ

Tiedoksi

Seuraava puoluehallituksen kokous pidetään 15.12.1994 klo 9.00 puolueluetoimistossa. (VM/1)

Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen
puoluehallitus

Saariniemenkatu 6
00530 HELSINKI

TIEDOKSI

SOS.DEM. PUOLUEKIRJASTO

SAAP. 30.11.94

Nr. 566

LAPSIPERHEILLE MAKSETTAVIEN TUKIEN EPÄKOHTIEN POISTAMINEN

Porin sosialidemokraattinen Kilta r.y. ja Porin sos.dem. Toveriseura r.y. esittävät, että Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen puoluehallitus kiinnittäisi huomiota eräiden lapsiperheille maksettavien etuuksien epäkohtiin ja toimisi niiden poistamiseksi. Asia on ajankohtainen, koska Suomen Sosialidemokraattinen puolue tulevien eduskuntavaalien voittajana myös vastaa hallituksen muodostamisesta ja tulevan hallituksen linjasta.

Lasten kotihoidontuki on muodostunut kunnallisen sosiaalitoimen suurimmaksi yksittäiseksi menoeräksi. Kotihoidontuen kohdentumisessa on kuitenkin lukuisia epäkohtia. Katsomme, että lasten kotihoidontuen maksamisen perusteena tulisi aina olla aiempi työssäolo. Tuolloin se mahdollistaisi pienten lasten vanhemmille lakisääteisen hoitovapaoikeuden käyttämisen ilman kohtuuttomia taloudellisia menetyksiä. Ne lapsiperheet, joiden vanhemmat tai toinen heistä, ovat olleet kotona jo ennen lapsen syntymää, eivät mielestämme missään tapauksessa saisi olla oikeutettuja lasten kotihoidontukeen, koska tuki on heille ylimääräistä tuloa eikä korvausta menetetyistä ansioista. Ennen lapsen syntymää kotona olleiden vanhempien ei tarvitse jäädä pois työstä hoitovapaan ajaksi, eikä heidän tulotasonsa näin ollen laske.

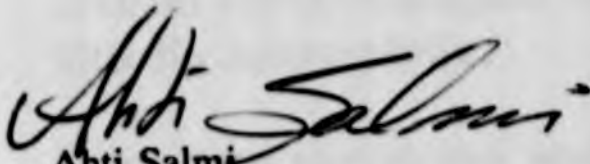
Eräs lasten kotihoidontuen epäkohta on se, että sen avulla hyvätuloiset vanhemmat voivat hankkia lapsilleen hoitajan, joka useimmiten ei maksa hoitopalkkiostaan veroja. Näin tapahtuu erityisesti silloin kun isovanhemmat hoitavat lapsenlapsiaan. Monet vanhemmat maksavat lastensa hoidosta myös täysin ulkopuoliselle hoitajalle ilman, että olisi tehty työsopimusta ja ilman että hoitopalkkiosta maksettaisiin verot ja muut lakisääteiset maksut. Mikäli lasten kotihoidontukea maksetaan perheille, joissa molemmat vanhemmat käyvät työssä, tulisi myös edellyttää, että tuen saajien olisi ilmoitettava lastensa hoitaja. Tuen saamisen ehtona olisi tuolloin aina, että hoitaja myös maksaisi lapsen hoidosta saamastaan tulosta verot ja muut lakisääteiset maksut.

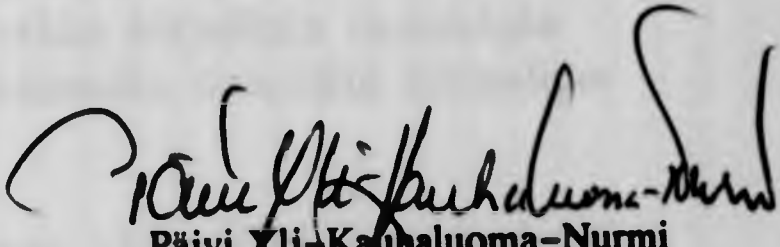
Porin sosialidemokraattinen Kilta r.y. ja Porin sos.dem. Toveriseura r.y. katsovat, että lasten kotihoidontuki ei saa olla automaattisesti maksettava kunnallisen päivähoiton vaihtoehto. Tuen saamisen edellytyksenä tulee olla aiempi työssäolo. Mikäli tukea maksetaan perheille, joiden molemmat vanhemmat käyvät ansiotyössä, tulee edellyttää, että tuki todella käytetään lapsen hoidon asianmukaiseen järjestämiseen, johon kuuluu, että hoitajan työstään saama korvaus on kaikissa tapauksissa verotettavaa tuloa.

TIEDOKSI

Porin sosialidemokraattinen Kilta r.y. ja Porin sos.dem. Toveriseura r.y. edellyttävät myös, että Suomen sosialidemokraattinen puolue tarkastelee kriittisesti nykyisen hallituksen aikaansaamia uusia ja kustannuksia lisääviä tukijärjestelmiä kuten lasten päivähoidon palvelurahajärjestelmää ja kotitaloustyönantajille maksettavaa tukea. Nämä tukimuodot eivät lisää kansalaisten sosiaalista ja taloudellista tasa-arvoa, vaan toimivat jopa eriarvoisuuden kasvattajina. Kun valtiontalouden säästöjä etsitään tulee huomio kiinnittää ensisijaisesti etuuksien suuntaamiseen niitä todella tarvitseville. Samalla on luotava säädökset, jotka estävät etuuksien väärinkäytön ja verovaroin kustannetun sosiaaliturvan kohdentamisen sellaisille, joilla ei ole sosiaaliturvaetuuksien tarvetta.

Porissa 28. päivänä marraskuuta 1994

Ahti Salmi
Puheenjohtaja
Porin Sosialidemokraattinen Kilta

Päivi Yli-Kauhahuoma-Nurmi
Puheenjohtaja
Porin Sos.dem. Toveriseura